

ROBOTIZACE NEBO LÉČBA

Rád bych se zamyslel nad léčebným procesem pro konzumenty drog, který se podle mých zkušeností objevuje v našich léčebných ústavech nebo ambulantních zařízeních. Jde mi o roli terapeutů, kteří jsou vnímáni a sami se tak někteří z nich vnímají jako ochránci společenských norem. Jejich posláním je tlačit jedince nebo celé skupiny pomocí indoktrinací do pole o kterém jsou přesvědčeni, že je v pásmu normality. Musím se přiznat, že nesdílím jejich jistotu, že právě tento způsob lidského existování bez konzumu omamných látek je správný a proto žádoucí. Jistě je diskutabilní co jsou ony látky, které může klient konzumovat a jaké typy vztahů k nim může i nadále bez vlastního ohrožení praktikovat. Nicméně zde se vždy cítím nekompetentní, protože jde o život někoho jiného, mě napatřícího. Oni sami se však cítí v tomto pojetí jistí a bezpeční a navíc jsou přesvědčeni o dobře vykonané práci pokud své klienty do takového nastavení své klienty natlačí. Jejich modlou je normalita, která se projevuje hodnotou zdraví a společenským prospěchem. Jsou orientováni na pevné, neměnné hodnoty, které jsou spojeny se současným společensko-politickým systémem. Nejsou ochotni připustit, že jejich pevné životní normy, pravidla a hodnoty mohou být pro jiné iluzorní a je možné o nich minimálně alespoň pochybovat. Klienty často nedoprovázejí a neléčí, ale přikládají na normativní šablonu a snaží se vzbudit klientovo přesvědčení, že takovíto tvar jeho další existence ho učiní dobrým, spokojeným a někdy i šťastným. Nerespektováním odlišností potlačují klientovu osobitost a vyžadují na něm, aby zahodil a pošlapal svoji minulost i se zkušenostmi, které mohou být pro něj cenné. Ty jsou podle mého názoru cenné minimálně v tom, že jsou získány za cenu propadnutí závislost vykazujícím klientovo vztahováním se a utrpením, které tento vztah plodí. Opomíjí se fakt, že smysl tohoto utrpení se ztrácí pokud není samotným klientem nahlédnut, pochopen a vřazen do přítomného a budoucího života klienta.

Proces uzdravy je zaměněn za trénování konzumenta v dovednostech jak obstát v krutém světě. Ve světě, kde je málokdo přítel, ale leckdo potencionální narušitel jeho abstinence. Abstinence se stává alfou a omegou klientova životního úspěchu a ne prostředkem k objevení možností barevnějšího a bohatšího životního stylu. V rámci léčebného procesu jsou nadřazeny prostředky trestu nad prostředky porozumění. Většinou takto orientovaní terapeuti nejsou ochotni připustit ani v duchu natož v reálu léčebného společenství, že pro některého z klientů je způsob života s drogami jediným, kdy se alespoň někdy mohou cítit dobře. Léčí za každou cenu, většinou za tu kterou zaplatí klient sám. Léčba je často zaměřována za trest za minulé místo pochopení pro budoucí. Vztah terapeuta ke klientovi je spíše vztahem přísného rodiče k nezbednému dítěti a než vztahem blízcím se sice pomalu a nejistě k modu partnerskému. Takovíto terapeut často sám upadá do léčky moci, kterou mu klient ve své v minulosti zafixované potřebě sebetrestání nabízí. A tak se stává, že místo aby terapeut partnersky korigoval nezbednosti klienta, přebírá za něj svými tresty odpovědnost a klient může být i nadále nezodpovědný. Jeho potřeba mít v životě kruh viny a trestu je v tomto vztahu sycena v míře dostatečné. Pokud klient neprovede revoltu a neuteče ze zařízení a "úspěšně" dokončí pobyt odchází do světa posílen ve svém dětském existování dál. Sice abstinuje, ale jeho projevy jsou prosty svobody seberegulujících reflexí a často je jeho další život vyplněn bojem za abstinenci svou, nebo u některých takto "vyléčených" jedinců i lidstva. Samozřejmě, že tento člověk jen projikuje nenahlédnuté vnitřní nejistoty do světa okolo sebe. Jeho hlavní starostí je uchránit sebe před úzkostí z možného selhání. A protože každý člověk, který neabstinuje nahání takto zpracovanému subjektu hrůzu je jeho boj až tragicky absolutní. V naší společnosti se takto "vyléčení" lidé někdy objevují ve významných postech, odkud šíří své nekompromisně militantní postoje na ostatní lidi. Připravují nelítostné zákony nebo zastrášují svými zkušenostmi mladé lidi v rámci prevence. Jednoduše předávají svoji nezpracovanou úzkost na ostatní, a tím si zabezpečují svoji další bezpečnou existenci. Občané jsou použiti pro obranu takto "vyléčených" pacientů.

Ale zpět k původně zamýšlenému zamýšlení se nad léčebným systémem a jeho významem pro společenství. Význam takovéhoho léčebně-terapeutického systému spatřuji sloužit jako

ochranné alter ego záměru "státu". Ochranit stát, společnost před individualitou jedince, která je ze společenského hlediska vnímána jako ohrožující. Výsledkem bohužel většinou bývá další invalidizace klientovi schopnosti otevřít se světu vztahů bez zátěže získané někde po cestě jeho vývoje.

Tento článek je zamýšlen jako námět k diskusi na téma cílené robotizaci klientů a vydávání takové výsledku za úspěšně probíhající proces. Často se totiž dostávám při diskusi s jinými kolegy do bodu, kdy na takovéto úspěchy-neúspěchy poukazují. Mé pochybnosti nad smyslem této léčby, jsou smeteny z diskusního stolu poukazem na úspěšnou pacifikaci klientů. Tento výsledek je pak ještě podpořen výzkumem, který praví, že lidé propadnuvší "závislosti" jsou nevléčitelní a tak strojová abstinence je konečný a také jediný úspěch možného terapeutického usilování. Já si však myslím, že takto formulované postoje spíše slouží jako aliby neúspěchu práce s konzumenty omamných látek a štít pro změnu nastavení postojů terapeutů při práci s klienty.